

KOVÁCS ISTVÁN

Anyám a szikláról rám tekint

KOVÁCS ISTVÁN (1945) Salföld

Ez a tenyérszerű kép kísért,
 mióta már...?
 Ez a fénykép:
 ez a régmúlt sötétkamrájában
 előhívott és rendre
 egyetlen kártyalapra feltett
 bánat és öröm,
 amit se elnyerni,
 se elveszíteni nem lehet,
 mert mind-mind az enyém
 és mind-mind az övé
 születésemtől fogva...

A kőporbánya közepén
 oroszlánként elnyúló sziklatömb
 maga a természet által megmunkált nyugalom,
 hiába csiklandja ágbogaival
 az oldalán
 kullancsként megtapadt
 csenevész cserje.
 Belé csak én borzongok
 a látványon és a látszaton túl
 magamat évtizedek óta figyelve...
 Mert ósdi módon
 tudni szeretném,
 hogy a történelemmel mért időben
 helyt állok-e akár csak egyetlen pillanatra?
 Vagy csupán
 a látszat-élet öröknaptárába másolt,
 naplójegyzet lennék,
 amit majd kitépnek,
 összegyűrnek?

Megtestesült kőfej a fényképen:
 torz faluvégi Szfinx
 a kőporbányában...
 talán piramisokról álmodik,
 uralkodókkal összezárt öröklétről,
 vagy a dicsőséget ígérő tábornok
 negyven évszázadáról,
 mellyel csontvázkatonaíra tekint.

Igen,
 katonásdit játszottunk mi is!
 Amikor sorjázó betűivel
 vakációvá cseperedett a nyár,
 nem volt gyerek,

ki meg ne mászta volna azt a sziklát...
Ott azon a tenyérnyi fényképen
én is az elsők között kapaszkodtam...

Mese és valóság.
Piramis, pálmafák, tevék...
és lehangolóan lila ég
azon a gyermekbénulás elleni
oltást reklámozó szórólapon,
amelyet a Salk-vakcinával
együtt csempészték be
a megnyomorított hazába.
De mit keres elnyúlva rajta
az oroszlántestű,
emberfejű Szfinx,
ha nem ő védett meg
azon a vészjósló napon,
tizenkét éves koromban?

Most betöltvén a hetvenhetedik évet,
a fényképet nézve hallom,
ahogy felmordul,
mint a nézőkre éhes
filmek oroszlánja...
Pedig kőszáját bevarrta már
a sárkánypikkelyes folyondár.
És szeméből mintha fehér könny csorogna
a pallérként ügyeskedő
esőpermetes fuvallat nyomán.

A fényképet nézem
túl a két kaszáson.
A sziklán anyám ül,
divatos shortban,
fiatalosan keresztbevetett lábbal,
rövid ujjú blúza nyakáig begombolva.
Időben, térben messziről nézve
is szép.
Karórát villantó jobb kezével
a kötőmb oroszlánforma
üstökére támaszkodik.
Hóna alatt
egy feltárhatatlan piramis
háromszögének opálos csöndje.
Jobbja
a bal térdén pihen,
mint akinek
az égardta világon semmi gondja.

Kié e póz?
E magabiztosság kié?
És kié a kettőnk között
elhaló visszhang:
„ki gondolta volna”?

Bizony ki?

A választ, ha van,
elnyeli a beálló csönd.
És e csöndben
anyám a szikláról rám tekint.
És mintha hetven éve
mindkettőnk szeméből
ott az esőáztatta fényképen
az a megkövesedett
fehér könny potyogna
visszhangosan...

Ma már félbetörten csorba
és piszok-szürkévé repedezett
urna a kőporbánya.
A sziklatömb helyén
korhadó padokkal
és megperzselődött
nyársakkal körbevett
tűzrakó hely.

Közepén por és hamu...

Bizony, por és hamu...